

ที่ พท. ๑๒๘๔๔/๒๕๐๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๐ ตุลาคม ๒๕๐๖

เรื่อง การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดิน เนื่องจากการสร้าง
การชลประทานและการพลังงาน

เรียน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

อ้างถึง หนังสือที่ ๓๐๙๖/๒๕๐๖ ลงวันที่ ๒๔ กันยายน ๒๕๐๖

ตามที่เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติหลักการเกี่ยวกับการ
ช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดินเนื่องจากการชลประทานและ
การพลังงาน รวม ๒ ประการ เพื่อให้กระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้องถือเป็นหลักปฏิบัติ
ต่อไป นั้น

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๐๖ ลงมติเห็น
ชอบด้วย และให้ดำเนินการไต่ถามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ
จึงขอป็นยืนยันมา ใ้แจ้งให้กระทรวงทบวงกรมที่เกี่ยวข้องทราบด้วยแล้ว.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายบุญ เหลาสุนทร)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติธรรม.

ที่

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑๑ ตุลาคม ๒๕๐๖

เรื่อง การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดิน เนื่องจากการ
สร้างการชลประทานและการพลังงาน

พ.๑๒๔๕๐ พ.๑๒๔๕๑ พ.๑๒๔๕๒ ๑๒๔๕๓
เรียน รัฐ - คลัง. เกษตร. มหาดไทย. งบประมาณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกเกี่ยวกับเรื่องนี้

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติได้เสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติ
หลักการเพื่อให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการช่วย
เหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดิน เนื่องจากการสร้างการชลประ-
ทานและการพลังงาน ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ทรัพย์สินของราษฎรที่อยู่นอกเขตการเวนคืน แต่ปรากฏว่าจะต้อง
ได้รับผลกระทบกระเทือนจากการดำเนินการตามโครงการ ดังเช่นกรณีที่ดินกรมชลประทาน
เสนอมา ก็ให้พิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนให้ด้วย

๒. ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองเพื่อ
สงเคราะห์ราษฎรที่ถูกเวนคืนที่ดินเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของรัฐ ตลอดจนราษฎรที่อยู
นอกเขตการเวนคืนแต่จะต้องถูกกระทบกระเทือนได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากการ
เวนคืนนั้นด้วย

ความละเอียดปรากฏตามบันทึกที่ได้นำมาพร้อมนี้

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๐๖ ลงมติเห็น
ชอบด้วย และให้ดำเนินการไปตามที่กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติเสนอ

จึงขอขึ้นยืนยันมาเพื่อถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป.

เรียนมา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง - สูง

(นายคึกฤทธิ์ ปราโมช)

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

รักษาราชการแทนเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กองนิติกรรม.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
วันที่ 26 ก.ค. ๒๕๐๖
เรื่อง

๒๖ ก.ค. ๒๕๐๖

3

๒๕๐๖

ที่ 3016 ๒๕๐๖

๒๕ ก.ค. ๒๕๐๖
กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

๒๔ กันยายน ๒๕๐๖

9/4

เรื่อง การช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนจากการเวนคืนที่ดิน เนื่องจากการสร้าง
การชลประทานและการพลังงาน

ล.ว.
๒๕ ก.ค. ๒๕๐๖
๒๕

ก.ว.
๒๕ ก.ค. ๒๕๐๖
๒๕

๒๕ ก.ค. ๒๕๐๖
๒๕

๒๕ ก.ค. ๒๕๐๖
๒๕

กรมโยธา พท. นายกรัฐมนตรี

ด้วยกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติได้รับรายงานจากกรมชลประทานว่า ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๔๙๙ ที่ที่ดินบ้านเรือนและต้นไม้ที่อยู่นอกเขตการเวนคืนไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะจ่ายเงินค่าทดแทนให้ แต่ปรากฏว่าการสร้างเขื่อนหรืออ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ขึ้น มักจะกระทบกระเทือนทรัพย์สินของราษฎรที่อยู่ใกล้เคียงบริเวณเขตเวนคืนด้วยเป็นอย่างมาก ทั้งเช่นที่อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น ถึงแม้มติกรมชลประทานจะได้อำนาจเงินค่าทดแทนให้แก่ไร่นาที่ทำกินในเขตเวนคืนซึ่งจะถูกน้ำท่วมเมื่อการก่อสร้างเขื่อนมูลดินเสร็จแล้วก็ตาม แต่ราษฎรที่อยู่เป็นหย่อม ๆ ตามเนินเขาพื้นเขตน้ำท่วม ๕ ตำบล รวม ๗๙ ครัวเรือนครัว ซึ่งไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะได้รับเงินค่าทดแทนเพราะอยู่นอกเขตน้ำท่วม ก็ยังได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมาก เพราะที่ทำกินจะถูกน้ำท่วมหมด คงเหลือเฉพาะบ้านเรือนที่อยู่อาศัยเท่านั้น นอกจากนี้ยังจะได้รับผลเสียหายเกี่ยวกับการไปมาติดต่อค้าขายอื่น ๆ อีกด้วย ซึ่งผลที่สุทธราษฎรเหล่านั้นก็จะทั้งบ้านเรือนอยู่ต่อไปไม่ได้ เพราะเมื่อไม่มีที่ทำกินแล้วก็จำเป็นต้องอพยพไปอยู่ที่อื่น ซึ่งกรมชลประทานเห็นใจราษฎรเหล่านั้นเป็นอย่างยิ่งและประสงค์จะจ่ายเงินค่าทดแทนให้ แต่ไม่มีกฎหมายหรือระเบียบของทางราชการให้อำนาจทำได้ จึงขอให้กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติพิจารณา

กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติได้พิจารณาแล้ว เห็นพ้องด้วยตามข้อเสนอของกรมชลประทาน และเห็นว่าปัจจุบันรัฐบาลมีโครงการพัฒนาการเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในภูมิภาคต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์ในการผลิตหรือการพลังงาน และโครงการที่เกี่ยวกับการใช้ที่ดินเพื่อจัดการสาธารณูปโภคของราษฎรหลายโครงการ เมื่อรัฐบาลได้ออกกฎหมายเวนคืนที่ดินเพื่อนำมาใช้ในการดำเนินงานตามโครงการเหล่านั้นแล้ว ย่อมจะกระทบกระเทือนถึงภาวะทางเศรษฐกิจและสังคมของราษฎรที่ถูกเวนคืนที่ดินเป็นอเนกประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลสิกรในชนบทซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพในทางเกษตรกรรมอันเป็นอาชีพหลักที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของชาติในปัจจุบัน กลสิกรเหล่านั้นเมื่อถูกเวนคืนที่ดินไ้แล้วเพื่อประโยชน์ส่วนรวม และถึงแม้จะได้รับเงินค่าทดแทนตามสิทธิอันพึงมีพึงได้ในฐานะผู้ถือกรรมสิทธิ์และครอบครองทำประโยชน์ที่ดินนั้นแล้วก็ตาม แต่การที่จะไปแสวงหาที่ดินเพื่อตั้งหลักแหล่งประกอบอาชีพทางเกษตรตามความถนัดของคนต่อไปใหม่โดยลำพัง ย่อมจะเป็นการยากยิ่งกว่าที่รัฐจะได้นำเงินไปสงเคราะห์แก่กลสิกรในชนบทที่ถูกเวนคืนที่ดินเพื่อการพลังงานก็ดี การชลประทานก็ดี หรือเพื่อประโยชน์อื่นของรัฐก็ดี ตลอดจนราษฎรที่พลอยได้รับความเดือดร้อนถึงที่พำนักหากินตามกรณีที่กรมชลประทานเสนอ ให้ได้รับค่าทดแทนเพื่อความจำเป็นธรรมด้วย และนอกจากการจ่ายค่าทดแทน

๑/ ดังกล่าว

ดังกล่าวไว้แล้ว รัฐยังคงจะกำหนดเป็นนโยบายให้ราษฎร เหล่านั้นได้รับความช่วยเหลือจกใหม่ที่ดินทำกินและอยู่อาศัยในนิคมสร้างตนเองที่ทางราชการได้จัดตั้งขึ้นอีกด้วย ดังเช่นที่รัฐได้ให้ความสนใจและดำเนินการ อยู่แล้วในกรณีการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองช่วยเหลือราษฎรที่อพยพมาจากเขตพื้นที่น้ำท่วมที่อำเภอธวัช จังหวัดชัยภูมิ และที่อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นต้น

การจัดที่ดินสงเคราะห์ให้ลูก เวนคืนที่ดินและทรัพย์สินในรูปนิคมสร้างตนเอง ดังกล่าวข้างต้นนั้น ย่อมจะให้ผลดีในทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนการเมืองและการปกครองเป็นอันมาก กล่าวคือ ทำให้มีการชดเชยเนื้อที่ทำการเกษตรซึ่งสูญเสียไป เนื่องจากการใช้ที่ดินตามโครงการพัฒนาการหรือกิจการสาธารณะประโยชน์ของรัฐ และการใช้ที่ดินเป็นหมวดหมู่ในรูปนิคมโดยมีเจ้าหน้าที่เทคนิคที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประสานงานกัน ย่อมได้ผลและรวดเร็วกว่าการปล่อยให้ราษฎรทำไปเองโดยลำพัง นอกจากนั้นยังจะได้รับความช่วยเหลือในด้านการพัฒนาอาชีพและส่งเสริมความเป็นอยู่ ตลอดจนกิจการสาธารณูปโภคต่างๆ อีกด้วย สำหรับเงินค่าทดแทนที่ดินที่ได้รับจากการเวนคืนที่ดินก็จะได้ใช้เป็นทุนก่อให้เกิดประโยชน์ในการประกอบอาชีพของชนต่อไป คิดว่าปล่อยให้ราษฎรอพยพไปทำมาหากินกันเองตามลำพังซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาสังคมในด้านการไร้อาชีพ ที่อยู่อาศัย อาชญากรรม ฯลฯ ขึ้นได้ ดังนั้นกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติจึงเห็นเป็นการสมควรที่จะได้กำหนดเป็นนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการเวนคืนที่ดินในเร็ววันไว้ ดังต่อไปนี้คือ

๑. ทรัพย์สินของราษฎรที่อยู่นอกเขตการ เวนคืน แต่ปรากฏว่าจะต้องได้รับผลกระทบกระเทือนจากการดำเนินการตามโครงการ ดังเช่นกรณีที่ดินกรรมสิทธิ์เช่าตามสัญญาเช่า ที่ให้พิจารณาจ่ายเงินค่าทดแทนให้ด้วย

๒. ให้กระทรวงมหาดไทยดำเนินการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองเพื่อสงเคราะห์ราษฎรที่ถูกเวนคืนที่ดินเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของรัฐ ตลอดจนราษฎรที่อยู่นอกเขตการ เวนคืนแต่จะต้องถูกกระทบกระเทือนได้รับความเดือดร้อนเนื่องจากการ เวนคืนนั้นด้วย

ทั้งนี้ จะควรประกาศให้ ชอกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ถ้าโปรดเห็นชอบด้วยขอใ้กระทรวงมหาดไทยเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติในหลักการดังกล่าว เพื่อให้กระทรวงมหาดไทยที่เกี่ยวข้องถือเป็นหลักปฏิบัติต่อไป.

ขอประทานเสนอ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เพื่อโปรดพิจารณา ธรรมดา

เห็นควรนำเสนอดังรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป.

รองเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๖ กันยายน ๒๕๐๖

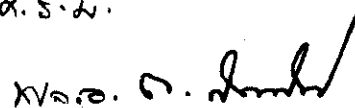
สำนักงานปลัดกระทรวง.

จอมพล ๘. อภิวัธน์

(สฤษดิ์ ธนะรัชต์)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ

๑๕๔๐ ๕. ๕. ๕.

๒๗ ก.ย. ๐๖

๓๖/ ๕๙๐๓
๕๐๐๔

